

Dames en heren,

Nijmegen is heel wat ouder dan Karel de Grote. We kennen als stad een geschiedenis van meer dan 2.000 jaar en die geschiedenis komt nog regelmatig aan de oppervlakte. Onlangs nog bij opgravingen op de Hessenberg. Daar werd een grote ontdekking gedaan die tot nu toen geheim gehouden is. Op potscherven, waarschijnlijk van een bierpul, werden flarden van een Latijnse tekst ontdekt. Toen de geleerden er niet uitkwamen, hebben ze mij erbij gehaald, omdat het waarschijnlijk om een lied gaat, een drinklied wellicht zo vermoedde men. En ik, ik zag het meteen: we zijn gestoten op de oerversie van het Nijmeegs lied bij uitstek. De duidelijk herkenbare woorden *reptare* (wat kruipen betekent) en *nudis pedibus* (blote voeten) laten geen twijfel. Ik had de eerste Latijnse versie van *Al môt ik kruupe* in handen en met grote inspanning, een zakwoordenboekje en stijgend enthousiasme heb ik de oorspronkelijke versie kunnen herstellen. En de tekst ligt zo dicht bij die van Groadus van Nimwegens, dat het een raadsel is hoe die er aan kwam. We kunnen het hem niet meer vragen en moeten kiezen tussen een bericht van gene zijde of de influistering van de Heilige Geest.

De eenvoudige gymnasiasten onder u, die menen een mondje Latijn te kennen, moet ik waarschuwen. Zij zullen bij eerste lezing denken dat we te maken hebben met potjeslatijn. Ja en nee. De tekst stond weliswaar op een oude pot, maar potjeslatijn is het allerminst. Kenners zien het meteen. We hebben te maken met een variant van het vulgair latijn, ook wel bekend als 'Latijns', zoals dat rond het jaar 100 ten tijde van Trajanus gesproken werd tussen de Luzemert, toen bekend als het Forum Pediculorum en de Ganzenheuvel, toen bekend als de Mons Anseris. Kenmerkend voor dit Latijns is het vrije gebruik van naamvallen en werkwoordvormen, zeker in liederen. Daar staat de tekst altijd in dienst van de muziek. En daarom zingt het zo makkelijk. Daarom kunt het meteen meezingen: *Quamquam reptare cum nudis pedibus, volo sonare Stephanus turrubis!*